

סיפורי צדיקים

גלין רפ"א
שנה ז' תשע"ח

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א



סיפורי חז"ל

ורחמיו על כל מעשיו מסופר בתלמוד: רבי יהודה הנשיא המכונה רבנו הקדוש, היה יושב ומרביץ תורה יום יום בתלמידים. באחד הימים עמדו אנשים ברחוב והובילו עגל קטן אל השוחט, ובהגיעם סמוך לבית הכנסת נמלט העגל ורץ לעברו של רבי יהודה, ומצא מחסה מתחת לכנף מעילו. והיה העגל בוכה, אמר לו רבי יהודה לך כי לכך נוצרת. אמרו בשמים, כיון שרבי יהודה לא ריחם על העגל יבואו עליו יסורים, מאותו יום פקדו את רבי יהודה כאבי שינים חזקים, וסבל מכך שלש עשרה שנה. מקץ שלש עשרה שנה באחד הימים, ניקתה שפחתו של רבי יהודה את הבית, באחת הפינות מצאה חולדות קטנות, וביקשה לטאטא אותן החוצה, אמר לה רבי יהודה, הניחי להן, וכמו שכתוב בתהלים 'ורחמיו על כל מעשיו'. אמרו בשמים, הואיל ורבי יהודה ריחם, כך אנו נרחם עליו, ובאותו יום נרפא מכאב השיניים. (בבא מציעא פה)

לע"נ הרה"צ
ר' יצחק ראזענבוים זצ"ל
בהרה"ק רבי דוד משה זיע"א
לזכות
הר"ר פינחס צבי בן פייגא מלכה
הר"ר שמעון אהרן בן נעמי זיסל הרשקוביץ
הר"ר מאיר בן מלכה בלומה רכניצר
הר"ר דוד משה בו חנה שטרנקוקר

פרשת השבוע

לשבח. ואילו אצל הדורשים לגנאי לא כתב "רבותינו". ללמדך שרבותינו נוהרים בלשונם והם אלו הדורשים לשבח.

צדיק תמים היה בדורותיו (ו-ט)
וברש"י יש מרבותינו דורשים אותו לשבח ויש שדורשים אותו לגנאי. מספרים על הסבא הקדוש משפולי זיע"א שהיה אומר: אלה שדרשו לגנאי עשו בזה טובה גדולה לישראל. כי ראו שכמעט כל הצדיקים שעמדו לישראל תקום עליהם התנגדות. ומי לנו גדול ממשה רבינו שחשדוהו במה שאין בו. והנה הצדיק הראשון שנוכר בתורה היה נח, ואילו היו הכל דורשים אותו לשבח, היו למדים ממנו כל הצדיקים העתידים לבוא, שאם תהיה עליהם התנגדות מכל מי שהוא, סימן שאינם צדיקים, לכן יש שדרשו בכונה את הצדיק הראשון לגנאי, להורות כי התנגדות אינה סימן מובהק לפגם, כי בכל זאת הרי נאמר "ונח מצא חן בעיני ה'".

אלה תולדות נח (ט' - ו)
מעשה באברך אחד אשר עברו שנים מספר מנישואיו ועדיין לא נפקד בילדים. באחד הימים זכה ליהנות את הרה"ק ה"לב שמחה" מגור זיע"א בדבר כל שהוא. פנה אליו הרבי ואמר בחיך: כתיב "אלה תולדות נח נח איש צדיק" ודרשו חז"ל "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים", הרבי ר' בונם פירש, שבשמים ישנם שערים, והשער של ילדים נמצא ליד השער של גמילות חסדים, לפעמים השער של ילדים סגור, וכשנמצאים בשער של גמ"ח "קעמען זיך אריין כאפען אין די טויעהר פון קינדער" (אפשר להתפרץ לשער של הילדים). לא יצאה שנה והאברך נפקד בבני חיי.

צדיק תמים היה בדורותיו (ו-ט)
פירש"י יש מרבותינו דורשים אותו לשבח ויש שדורשים אותו לגנאי. פירש הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זיע"א, דייק רש"י בלשונו: "יש מרבותינו" ללמדך שרבותינו הם אלו הדורשים

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 6:37 ת"א: 6:39 ר"ת: 7:17

נח

זמני כניסת שבת
ירושלים: 5:26 ת"א: 5:40

כיצד הוקם בית הדפוס בסלויטה

מי לא שמע על דפוס סאלוויטה המפורסם והמהודר שפעל לפני למעלה ממאתיים שנה, כיצד הוקם הדפוס תקראו בשורות הבאות: רבי משה בנו של הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זיע"א ביקש לפתוח בית דפוס בעיר סלויטה. באותם ימים על מנת לפתוח בית דפוס חדש, נדרש רישיון מיוחד מהשר לענייני דפוס וצנזורה, תהליך קבלת הרישיון היה ארוך ומסורבל. למגיש הבקשה ציפה מסלול מפותל בין מכתבות הפקידים בדרך לשולחנו של השר. ר' משה שמע על התהליך הארוך והמורכב, והבין שיזדקק לסייעתא דשמיא גדולה ומיוחדת.

בדרכו לפטרבורג הבירה עבר דרך ליאזנא על מנת לבקש מהרה"ק בעל התניא זיע"א ברכה להצלחת תוכניתו. בעל התניא שמע את תוכניתו של ר' משה ונענע בראשו לשלילה, לא, אל תיסע לפטרבורג, מוטב שתיסע למוהילוב, תחפש שם מלמד בשם ר' ישראל ותצרף אותו לנסיעתך לזילנא. ר' משה חשש שאזוניו מטעות אותו, לזילנא? השר נמצא הרי בפטרבורג לא בזילנא, מלמל במבוכה. סע למוהילוב ומשם לזילנא ובורא עולם יהיה בעורך, הפטיר הרבי. מוהילוב, וילנא, הרהר ר' משה בפליאה, אולם כמצות הרבי שינה את מסלול נסיעתו.

בהגיעו למוהילוב פנה לבית המדרש המקומי ובירר היכן יוכל למצוא את ר' ישראל המלמד, הוא קיווה כי המפגש עם המלמד ישפוך מעט אור על התעלומה, אולם תקוותיו נכזבו, ר' ישראל יהודי בגיל העמידה כלל לא הבין מדוע נטפלים דווקא אליו, לנסוע איתך לזילנא? נדהם. אני בסך הכל מלמד פשוט ומימיני לא עסקתי בהשגת רישיונות להקמת בתי דפוס. רבי שניאור זלמן מליאזנא הורה לי לצרף אותך למסע, ולכן אין כל ספק שתוכל לעזור לי, טען ר' משה. אולם ר' ישראל המלמד לא נמנה על עדת החסידים, ודבריו התמוהים של הרבי לא הרשימו אותו. איך בדיוק אעזור לך? היקשה המלמד, ור' משה חש כי הלה בטוח שנשתבשה עליו דעתו, זמן רב עמל ר' משה לשכנע את ר' ישראל להצטרף לנסיעה, למרות סימני השאלה הרבים הפציר בו חזר והפצר, ואף הבטיח לפצות אותו בנדיבות על הימים בהם יתבטל ממלאכתו. לבסוף ניאות המלמד הנבוך להצטרף לנסיעה התמוהה לזילנא.

בהגיעם לזילנא, השתכנו השניים בביתו של הגביר ר' מאיר רפאל"ס מחסידיו של בעל התניא, שבת המלכה פרשה עליהם

את כנפיה והתעלומה עדיין לא נפתרה. לאחר סעודת יום השבת הזמין בעל הבית את אורחיו לצאת לטיול קצר, לא הרחק מבית שוכן פארק יפהפה, נובל לסייר בין שביליו ולנוח בצל העצים אמר. הרוח הניעה קלות את צמרות העצים, ציפורים השמיעו את קולן, השלושה שאפו אל קרבם את ניחוחות הפריחה, כשלתע ניגש אליהם איש הדור בלבשו וקרא בקול נרגש: ר' ישראל! המלמד הביט באיש בעל החזות הנכרית, מנסה לדלות את דמותו מזיכרונו, אך לשווא. אינך מכיר אותי? שאל האיש באכזבה קלה, לא, אינני מכירך נענע ר' ישראל בראשו לשלילה, ולעצמו הרהר בפליאה על כך שהגוי שלפניו דובר אידיש רהוטה שפה יהודית מובהקת.

אני תלמידך בערל, למדתי אצלך לפני כעשרים שנה, הזכיר האיש ואכיר לך טובה עד סוף ימי הוסיף. תכיר לי טובה על מה? תמה המלמד, פעם בילדותו עשיתי מעשה קונדס מסוים ובני הקהילה לא ראו זאת בעין יפה, הם החליטו להענישני במלקות. עד היום זוכר אני את הבושה הגדולה שחשתי כאשר חבריי ניצבו סביב, והביטו בסקרנות במחזה, באותם רגעים העדפתי למות ולא להיות מבוויש וללעג. ואז הופעת אתה כמלאך משמים, ופרשת עליי את חסותך. כל ימי אהיה אסיר תודה על החסד שגמלת עמדי. סיפר האיש והמשיך לגולל את קורות חייו, מאז ימי הילדות הרחוקים ועד עצם היום, הוזה עזבתי את הישיבה, עברתי לאוניברסיטה ועשיתי חיל בלימודיי, לאחר מכן התקדמתי מתפקיד לתפקיד עד שהגעתי לתפקידי הנוכחי, סיפר בגאווה לא מוסתרת.

מה תפקידך הנוכחי? התעניין המלמד מתוך נימוס. היום אני שר לענייני דפוס וצנזורה השיב התלמיד לשעבר. ראשו של ר' ישראל הסתחרר והוא דימה שעצי הגן יוצאים במחול מטורף, שר לענייני דפוס, מלמל ונשען על ידו של ר' משה. כן, אני שר לענייני דפוס וצנזורה, חזר האיש על דבריו בפליאה. בדרך כלל אני שוהה בפטרבורג עיר המלוכה. אך לפני מספר ימים הגעתי לזילנא לנופש קצר. רוח הקודש, לחש ר' ישראל בהתרגשות באוזני ר' משה. השר שחפץ היה להשיב טובה למורו לשעבר הסכים לפגוש את השלושה ביום ראשון, וחתם בחפץ לב על הרישיון להקמת בית הדפוס בסלויטה.

ר' משה נסע לליאזנא כדי להודות לבעל התניא על עצתו המופלאה. ר' ישראל המלמד הצטרף אליו והפך לחסיד.

משל ונמשל

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ(ו' – י"ז)

יש לשאול מה טעם הביא הקדוש ברוך הוא מבול יותר משאר מכות ורבותינו בתלמוד אמרו (סנהדרין ק"ח) ברותחים קלקלו בעבירה וברותחים נידונו.

והדברים יתבארו יותר על פי משל מלך אחד בנה דירה נאה לחבורה של אנשים עיוורים וציוה לכלכלם בריווח לבל יחסר להם כל טוב. וכשהיה המלך עובר על יד הבית ההוא, היו עומדים העיוורים ומשתחוים כנגד המלך, ומהללים ומשבחים את המלך בקול גדול. כשמע המלך את קילוסם, שאל מה הקול הזה באזני? אמרו לו עבדיו אלו הם העיוורים אשר צוית לכלכלם, ולכן כשהם שומעים את קול שעטות הסוסים של מרכבתך, הם משתחוים כנגדך ומשבחים ומהללים אותך. אמר המלך, אילו היו מסוגלים לראות אותי על אחת כמה וכמה שהיו משבחים אותי. מיד ציוה המלך לבנות בית מפואר, ולהביא לשם בני אדם אשר להם עיניים פקוחות, ולכלכלם בריווח ולתת להם השכלה גבוהה. פקודת המלך התמלאה, וכעבור זמן כשראו הללו את עצמם בהנאה יתירה, גבה לבם, וכשעבר המלך היו מבזים אותו ומקללים אותו, ואומרים אוי לו לזה שכבש אותנו כאן. כשמע המלך את דבריהם, ויקצוף המלך מאד וחמתו בערה בו, ויצו להוציאם להורג כדין המורד במלכות שחייב מיתה.

והנמשל: העולם כולו היה מתחילה מים שאינם רואים ולא שומעים, ואף על פי כן היו מקלטים להקדוש ברוך הוא, שנאמר 'נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם'. אמר הקדוש ברוך הוא, אילו הייתי בורא בני אדם ששומעים ורואים כמה שבחים וכמה קילוסים היו נותנים לי, מיד ציוה, יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, וברא בני אדם, והשפיע עליהם טובה רבה, שהיו זורעים את האדמה והיתה מספקת יבול של ארבעים שנה. ומרוב טובה מרדו בהקדוש ברוך הוא, שמע הקדוש ברוך הוא במרדן וציוה למים שקילסוהו תחילה, שיבואו עליהם וישטפו אותם.

(דעת זקנים מבעלי התוספות בראשית ז' – ו')

ברכתו של הרה"ק מרוזין זיע"א (יומא ההילולא ג' מרחשון)

החזיר את הילד לחיים

מסופר על אחד מחסידיו המובהקים של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, שיצא למסע ארוך לרגל עסקיו המסועפים. הוא עבר מעיר לעיר וברוך ה' עשה חיל בכל עסקיו. לאחר כמה חודשים שב לביתו וללא אומר ודברים פנה היישר לביתו של רבו הקדוש, רבי מאיר. הוא הגיש לפניו פתקה (קוויטעל) עם סכום כסף גדול כ"פדיון נפש". הרבי עיין בפתקה, שקע במחשבות ואחר אמר: "הילד אשר שמו כתוב בפתקה ומוזכר לרפואה שלמה, אינו צריך לברכתי כלל, זהו בנו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. ובודאי ששמור הוא מפני כל המזיקים".

החסיד התרגש ועמד נפעם ולא יכול היה להוציא הגה מפיו. גם שאר הנוכחים בחדר התפלאו לשמע דבריו של הרבי. אך לא העזו לשאול דבר את רבם הקדוש. לאחר שיצא החסיד מחדרו של רבי מאיר, יצאו אחריו כמה מן החסידים ושאלו אותו לפשר דברי הרבי. "מה אומר לכם אחי היקרים", פתח הלה ואמר בהתרגשות, "רבנו הצדיק לא אומר דברים שאין בהם ממש חלילה, אכן הגשתי לרבי פתקה ובה כתוב שמו של בני הקטן, וביקשתי שיברך אותו ברפואה שלמה, שכן בזמן שהייתי במסע ארוך לרגל עסקיי, קיבלתי מברק בהול מרעייתי שתחיה, ובו סיפרה לי כי בני הקטן חלה אנושות, הרופאים שבאו לטפל בו אמרו כי מחלתו קשה ביותר. הייתי בדרכי לעיר סאדיגורה. והחלטתי בדעתי, שאם אני כבר כאן, למה שלא אכנס אל הרה"ק רבי ישראל מרוזין שמתגורר בסאדיגורה ולבקש ברכתו לרפואתו של בני".

באותו ערב נחלש הילד מאוד, הרופא נואש ממצבו הקשה, והמתין כל רגע למותו הקרב ובא של הילד רח"ל, "אין מה לעשות עוד" קבע הרופא בצער כבד. רעייתי פרצה בבכי נורא, אך גם לה לא נותר מה לעשות למען בננו הקטן. והנה לאחר כמה רגעים, בעודו ממתין לגרוע מכל, ראה הרופא כי פסקה נשימתו של הילד והוא קבע את מותו. כבר כיסו אותו בסדין, הדליקו נרות למראשותיו, והוציאו את אם הילד הבוכיה, את רעייתי, מן החדר. הרופא התעכב עוד מספר דקות לרשום במחברתו את השתלשלות האירועים, וכשכבר רצה לעזוב את המקום, הציץ שוב בכאב לב לעבר גופת בני המכוסה בסדין, כשלפתע רואה הוא כי יש תנועה קלה מאוד מתחת לסדין. הוא התקרב והבחין כי הילד נושם באפו דרך הסדין, הוא מיהר להסיר את הסדין מפניו של הילד, ציוה לכבות את הנרות, וללא שום הסבר ברור התחיל הילד לחזור לחיים. הסומק עלה על פניו והוא החל לבכות, כך מרגע לרגע הוא התאושש עד ששב לאיתנו והבריא לגמרי, ברוך ה'.

הרופא כמובן תיעד את הכל במחברתו, ואף ציין את הזמנים בהם הכל קרה, מתברר למפרע, כי הזמן בו נכנסתי לחדרו של רבי ישראל מרוזין והגשתי לפניו את הפתקה והכסף ל"פדיון נפשו" של בני הקטן, וקיבלתי את ברכתו, בדיוק אז חזר בני יקירי לחיים. עתה מבינים אתם?", סיים החסיד את סיפורו המרגש, "כי רבנו הצדיק, רבי מאיר מפרעמישלאן ראה ברוח קודשו כי הילד הוא בנו של הצדיק מרוזין, שהרי בזכות ברכתו, הוא חי ובריא".

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל אמיתית

מסופר בשם הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א (יומא דהילולא ג' מרחשון): העולם חושב שאהבת ישראל פירושה לטפוח לידיד בכתף טפיחת חיבה, לא כן, הפירוש האמיתי של אהבת ישראל הוא, שאם כואבת ציפורן ליהודי שיושב בקצה העולם, מרגישים זאת בקצה השני של העולם.

לעשות טובה לאדם שביזה אותו
מעשה שישב הרה"ק רבי יוסף דוב סולובייצק בעל בית הלוי זיע"א בתקופת היותו גאב"ד סלוצק, ובנו הרה"ק רבי חיים זיע"א בבית המדרש ועסקו בתורה הקדושה. לפתע נכנס פנימה אחד מקצבי העיר, והחל לגדף ולחרף את ר' יוסף דוב, היות ואתמול הוא בא לדין תורה אצלו ויצא חייב בדינו, טען הקצב כי בעל דינו שיחד את ר' יוסף דוב כדי שיעוות את הדין לטובתו, הוא המטיר קללות וגידופים ואיים שגם יכה אותו. ר' יוסף דוב ישב כמחריש ולא השיבו מאומה. כשסיים קללותיו עזב הקצב את בית המדרש, ואילו ר' יוסף דוב פוסע אחריו ושפתותיו ממללות, מחול לך! מחול לך! למחרת כשיצא אותו קצב לקנות שוורים לשחיטה, התנפל עליו שור והרגו בו במקום. כשהגיעו הדברים לאזני רבי יוסף דוב, הודעו וטען, מי יודע שמא בגלל קפידתי עליו

גרמתי למותו של אדם מישראל. טען בנו רבי חיים, אבא, הרי מחלת לו, ומה אתה חושש כל כך? ר' יוסף דוב חשד בו כי הוא מנסה רק לנחמו, חקר ודרש אם אמת בפי בנו. ואז הצביע רבי חיים על המקום בבית המדרש שבו אמר מחול לך. רק לאחר שהבטיח לו באמונה ששמע באזניו נרגע מעט. אך בכל זאת הצטער על המקרה, והלך אחר מיטתו של הקצב ההרוג ובכה עליו תמרורים כאילו זה ידידו הקרוב ביותר, ולא נתקררה דעתו עד שקיבל עליו לומר על אותו קצב קדיש וללמוד משניות לעילוי נשמתו במשך כל שנת האבל. ולא הסתפק בזה. אלא שמידי שנה בשנה עד סוף ימיו, היה רבי יוסף דוב צם תענית יארציית על אותו קצב שביזהו כאילו היה זה אביו.

הצדיק פייס וביקש סליחה

מהבנאי היהודי

מסופר על יהודי בנאי שתקן את התנור בבית הרה"ק רבי ברוך דוב ליבוביץ זיע"א. כשנכנס רבי ברוך דב לביתו, לא הבחין שהפועל הוא יהודי, ונדמה לו כבעל מלאכה גוי, וברכו בשפת בני עממין. כשעמד על טעותו, מיד ניגש אליו לבקש סליחה על העלבון שנגרם באי ידיעה, ופייסו בכל מיני לשונות של פיוסין. ולא נתקררה דעתו עד אשר קם ונשקו על מצחו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש א' מרחשון

רבינו יונה החסיד מגירונדי ב"ר אברהם (שערי תשובה - ה"א - כ"ד)
הרה"ק רבי אריה יהודה לייב אב"ד לאנצהוט ב"ר ברוך (חומת אריאל - תקפ"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מעריש מוואלברוו ב"ר משה (עבודת יששכר - תרל"ח)

יום ראשון ב' מרחשון

הרה"ק רבי אברהם אבלי מעיר חדש (תלמיד ה"חווה" - תקע"ו)
הרה"ק רבי בנימין מלובלין (תלמיד ה"חווה" - תר"ג)

הרה"ק רבי ברוך (מקור ברוך) מסערט וויזניץ ב"ר ישראל (תשכ"ד)

יום שני ג' מרחשון

הרה"ק רבי ישראל מרוזין ב"ר שלום שכנא (תרי"א)

הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ב"ר נפתלי צבי (תרכ"א)

הרה"ק רבי יהודה לייב מקאפוסט ב"ר מנחם מענדל בעל הצ"צ (תרכ"ז)

הרה"ק רבי עובדיה יוסף ב"ר יעקב (תשע"ד)

יום שלישי ד' מרחשון

הרה"ק קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד ב"ר אלימלך (חובת התלמידים - תש"ד)

יום חמישי ו' מרחשון

הרה"ק שלמה דוד יהושע הי"ד מסלונים ב"ר אברהם (תש"ד)

יום שישי ז' מרחשון

הרה"ק רבי שמעון אשכנזי אב"ד דאבראמיל ב"ר אברהם (נחלת שמעון - תקס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" ו"מרחם יוסף התרים" על המעשרים.

ברכת ברקים ורעמים (ב')

א) אם בירך על הברק ונתכווין לפטור הרעם הבא אחריו, יצא בדיעבד. (משנה ברורה סימן רכ"ז, ס"ק ה')

ב) ראה ברק והתחיל לברך עליו עושה מעשה בראשית, ובאמצע הברכה שמע קול רעם, יסיים ברכת עושה מעשה בראשית, ויברך בנפרד על הרעם שכחו וגבורתו מלא עולם, אם הוא תוך כדי דיבור לשמיעת הרעם. (ברכת הבית, שער ל', סעיף ד')

ג) אותן ברקים שהם באים בלא רעם כלל, אלא רק מחמת החום, אין מברכין עליהם. (מ"ב שם, ס"ק ג')

ד) ברכות אלו זמנם תוך כדי דיבור לראיית הברק, או לשמיעת הרעם, [והוא שיעור זמן שיכול לומר בו שלום עליך רבי, וזהו 2-3 שניות], ולאחר שעבר זמן זה לא יברך, אלא ימתין שיראה ברק, או ישמע רעם עוד הפעם. (שם, ס"ק י"ב)

התקבלה תרומה

לזכות החתן החשוב
ה"ה דוד אריה ליכטנשטיין הי"ו
בהרה"ח ר' בנימין הי"ו
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז